

Тази неделя в електронната библиотека на desebg.com представям новата книга на **Едвин Сугарев** „Подлите времена”,
чиято

[премиера беше преди броени дни.](#)

Тя съдържа негови коментари и анализи за политическата криза в България от началото на 2013 г., предсрочните майски избори, довели до съставянето на нова тройна коалиция между БСП, ДПС и партия „Атака”, както и безобразията (по определение на автора) на последвалото правителство Орешарски.

Автор на публикувания текст е литературният критик проф. Божидар Кунчев, представен по време на премиерата на книгата на 4 септември 2013 г., час преди 83-я протестно шествие на хората пред ларгото в София.

В едно стихотворение, написано от Първан Стефанов в началото на сегашното столетие, се казваше: „Атмосферното налягане остава н и з к о.../ Времето и днес ще бъде подло.” („Сутрешна прогноза”). Преди години, отвратен от сталинистката действителност у нас, Александър Геров я дефинира като „абсолютното нищо” („Мъка”). И за да разкрие измеренията на това „нищо”, той добавяше: „бе брутално, безпринципно, хищно – / бе разумно и хладно спокойно.” А пък Атанас Далчев бе написал стихотворението си „Мълчание”, в което говореше за „безименната пустота /на миналите дни и ноци, / неразличими от смъртта.” Позовах се на тримата ни поети, защото Едвин Сугарев също пише поезия, а в словото му на поет и публицист пулсира и болката за участието на България. За драмата, която си остава същата: подло време, един живот, който вкарваше поетите в лудница или ги принуждаваше да замълчат. Или пък – напоследък – ги караше заради несъгласието им да обявят гладна стачка.

За да не бъде така, Сугарев едва ли не всеки ден пишеше и аз на свой ред четях неговата публицистика, възхитен от гражданската му доблест и от силата на словото му, с което претворяваше мрачния образ на живота, в който всичко беше и си остава

Написано от Проф. Божидар Кунчев
Неделя, 08 Септември 2013 17:53

фасада, а не същност, низост, а не нормалност, както би трябвало да бъде. Събрана в книга, тази публицистика идва още веднъж при нас навреме. Идва през времето на сегашното пробуждане, след многото дни на протест в името на мечтата ни за повече човечност и справедливост. Уверен съм, че този, който я прочете, и занапред ще протестира. А другият пък, прочел я, но останал с клиничното си примерение, ако перифразирам Албер Камю, значи е против творчеството. Защото и в протеста има от онова творческо начало, даващо смисъл на живота ни като съзидание. От началото и пътя след него, които са обратни на инквизицията, на онази до болка позната ни ретроградност, накарала Сугарев да напише своята публицистика.

В тази книга аргументът и воюващата позиция, анализът и осмислената логика на случилото се у нас открояват истината за досегашната ни обреченост. Имена и факти, цифри и неопровержима информация, същината на механизмите, с които се насилва обществото – всичко това е със стойността на разтърсващо познание за подлите ни времена. И ако се случи те да се свършат, това познание ще продължи да говори като глас на правдата от преминалото вече историческо битие. Предупреждаващо ни днес, то ще предупреждава и занапред, защото изкушението да се граби и насилва, да се издевателства и лъже е заложено в опаката страна на човешката природа.

Не е нужно да разглеждам обстойно текстовете в книгата. Всички те са написани по конкретен повод, предизвикан от това, което продължава да бъде страната ни като безпомощност и безпътица. Корупцията, енергийните олигарси, тъмните афери на онези, които пак ни „спасяват“ с дърдоренето си за порядък и добруване, тоест със софистиката си, на която сами не вярват. Написаното от Сугарев за изборите ни, каквито бедният Алеко не би допуснал, че ще са възможни един ден. Колапсът на десницата, както и избора, който трябва да направим като свободни хора, искащи да живеят в общество на правото и морала. Това са темите в Сугаревата книга. И затова „Подлите времена“ са четиво за напрегнат размисъл, монолог пред времето, през което още очакваме все не идващия самолет от известното стихотворение на Борис Христов („Самолетът закъснява“). Затова книгата е поредица от въпроси, на които и примирените и подлците трябва да отговорят, ако искаме спрелият часовник от „Задочните репортажи...“ на Георги Марков най-сетне да тръгне.

Но да кажа също, че книгата изисква здрави нерви, защото поместеното в нея ужасява. То ни ужасява също като ужаса, за който бе писал Константин Павлов, че уж си е променил характера, но иначе пак прилича на стария, който беше „зверски цялостен / и зверски безкраен“ („Капричио за Гоя“). Написаното ужасява, но ужасен ще бъде онзи, който е сега на улиците и пред Народното събрание, за да съдържа едва огромния си гняв. Онзи, който наистина е разбрал, че така не може повече. И пак той, решил да извоюва опората, на която да стъпи страната, след което Сугарев ще престане да пише

Написано от Проф. Божидар Кунчев
Неделя, 08 Септември 2013 17:53

текстове като „Психопатология на лъжата” например.

Да прескочим загражданията – това е призивът на тази книга. Но и да ги съборим, да направим тъй, че аферите на властта и въобще престъпленията на управниците и мафията да останат в миналото. Да прескочим и загражданията, ако те са още факт в собственото ни съзнание, за да се превърне то в съзнание на просветления и свободен човек.

Философът Ясперс беше писал: „Няма съмнение, че и днес още преобладаващият брой избиратели следват не основаващи се на знания убеждения, а лъжливи илюзии и неправдоподобни обещания, че пасивността на неучастващия избирател играе голяма роля, че колебливи малцинства, бюрократични структури или отделни индивиди използват мнозинството, за да налагат решения. Борбата за мнозинства с всички средства на пропагандата, на внушението, на измамата, на обслужването на частни интереси като че ли е единственият път към господство.” Думите на Ясперс, изречени отдавна, са предвидили какво ще бъде положението у нас. Те са подходящи за мотото на книгата, защото и Сугарев говори за господството и последствията от него. За това, че пътят, по който ни води това господство, извежда до онова „нищо”, което би могло да ни изхвърли от цивилизования свят.

В писмото си до президента, озаглавено „Да се обърнем с гняв назад” и поместено в

Написано от Проф. Божидар Кунчев
Неделя, 08 Септември 2013 17:53

сайта „Свободата днес и тук“, Едвин Сугарев казва, че „вероятно Мойсей е бил щастлив в последните си мигове, виждайки как хората, които е превел от робство към свобода и от лъжа към истинност, продължават към своята обетована земя.“ Възприемам и казаното в писмото като част от книгата. При повторно издание авторът трябва да го включи, защото и в този текст е цялата трагика на „Подлите времена“, в които живеем.

Радвам се, че останаха назад онези дни на гладната му стачка. Радвам се, че животът победи още веднъж, дори ако щете затова, че Едвин ще надпише книгата си на всеки, който му я поднесе. И най-много се радвам, че в дългия и труден път към обетованата земя ще вървим с хора като него. Защото словото и жестовете му са като онзи ориентир, с който се излиза от робството. Те са въплътената духовност и интелектуалната независимост, това, което все не ни достига от времената на д-р Кръстев и Боян Пенев, които пишеха с болка за недъзите на интелигенцията ни.

И накрая няколко думи за предполагаемата реакция спрямо съдържанието на книгата. Онези, чието мислене е в насоката на възгледа, който има Сугарев, за да нарече времената ни „подли“, ще се съгласят с него. Дори и да имат някакво възражение, дори и да тълкуват някои от събитията и проблемите по-различно. Но другите, които са основният обект на Сугаревата безпощадна критика, за кой ли път ще си замълчат. Защото ако отговорят на обвиненията, това ще означава включването им в дебат. А дебатът, както е известно, предполага това, което най-много им липсва – интелектуалната и моралната честност, способността да мислиш извън каноничното, на което те робуват, а то е само мисълта за парите и властта.

Ето защо няма да има дебат, като Сугарев едва ли някога ще получи отговор и на писмата си като онова, адресирано до главния прокурор. Но Сугарев нито е предполагал, че о н е з и ще дебатират с него, нито пък, че в пощенската му кутия ще има писмо от прокурора. Предположил е само, при това напълно основателно, че непременно трябва да напише публицистиката си, за да потърси и намери с нея истината.

Едвин Сугарев, "Подлите времена", издава фондация "Литературен вестник", 2013 г., 284 страници.